

Naročnina mesečno 18 Lit., za inozemstvo 20 Lit. — nedeljska izdaja celoletno 34 Lit., za inozemstvo 50 Lit. Ček rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnice: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SLOVENE

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

Izbaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Il Bollettino No 827 Attività di elementi avanzati

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Sul fronte dello Egitto attività di elementi avanzati. Abbiamo preso numerosi prigionieri. Azioni di bombardamento sono state effettuate da formazioni aeree italiane e germaniche sulle retrovie nemiche.

Vojno poročilo št. 827

Delovanje prednjih oddelkov

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Na egiptskem bojišču delovanje prednjih oddelkov. Zajeli smo mnogo ujetnikov.

Italijanske in nemške letalske skupine so bombardirale sovražno zaledje.

Egiptsko bojišče, 1. septembra. AS. Letalstvo Osi je večeraj močno bombardiralo sovražne kolone in zbiranje črt in utrbe na bojišču pri El Alameinu. Letala so obsežno napadala sovražna letališča, kjer je bilo uničenih mnogo letal na tleh.

Zeneva, 1. septembra. AS. Zaradi položaja na egiptskem bojišču je angleški trgovski minister odredil, da bo od 14. t. m. naprej ustavljen ves izvoz iz Sudan, Ciper, Egipt, Palestino, Transjordanijo in Aden.

Nadaljnje prodiranje pri Stalingradu

Ogromne sovjetske izgube tankov — Napadi pri Rževu so se ponesrečili

Hitlerjev glavni stan, 1. septembra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Južno od doljnega Kubana so nemške in romunske čete z lomile žilav sovražni odpor in so prodrele na vzhodno obalo Črnega morja. Romunske čete so zavzele mesto in pristanišče Anapo. Nemški hitri čolni so na Črnem morju napadli zavarovan konvoj in so potopili dve ladji s skupno 4500 tonami, med temi petrolejsko ladjo. V prelivu Kerču je obrežno topništvo obstreljevalo skupino sovražnih motornih čolnov in sta bila dva zažgana.

Južno od Stalingrada so pehotne divizije in hitre skupine v teškem boju razširile vdor v sovražne utrjene postojanke in v hitrem sunku v smeri na mesto zavzele važno višino. En sovražni oklepni vlak je bil uničen. Močna udarila letalstva je sodelovala pri zlomu sovražnega odpora. Močno je bil bombardiran v pretekli noči Stalingrad in mnogo letališč vzhodno od Volge.

Število uničenih sovjetskih tankov po 11. avgustu jugozahodno od Kaluge se je zvišalo na 868.

Severnozahodno od Medina in pri Rževu so se ponesrečili novi sovražni napadi, ki so jih podpirali tanki.

Skupine bojnih in strmoglavskih letal so po hudih obrambnih bojih prinesle četam uspešno razbremenitev. Včeraj omenjena skupina naskakovalnih topovskih oddelkov je zopet sestrelila 30 sovražnih tankov.

Južno od jezera Ladoga boji še trajajo. Več sovražnih napadov je bilo deloma v protisunku odbitih. Na morju je letalstvo uničilo sovjetsko topničarko.

Nemška minolovka je na Vzhodnem morju potopila sovjetsko podmornico.

Visoko na severu so ponoči letala bombardirala vojaške naprave v Arhangelsku, kjer je izbruhnilo mnogo požarov.

Sovjetsko letalstvo je v zadnjih dveh dneh v letalskih bojih ali pa po ognju protiletalskega topništva izgubilo 182 letal, 15 letal pa je bilo uničenih na tleh. V istem času smo izgubili 11 lastnih letal.

V zadnjih dveh nočeh so nemške letalske skupine bombardirale več angleških letališč južno od Aleksandrije in severozahodno od Kaira. Letala so metala bombe težke vrste in na tisoče zažigalnih bomb. Na letališčih in med letali na tleh so opazili velike požare.

Sovražne izgube v ladjevju so ogromne

Nemška vojna mornarica je v avgustu potopila skupno 699.000 ton, in sicer so podmornice potopile 106 ladij s skupno 667.184 tonami, pet ladij s skupno 32.000 tonami pa so potopili hitri čolni, 23 ladij s 150.000 tonami je bilo torpediranih. Med sovražnimi bojnimi ladjami so bile potopljene: letalonosilka »Eagle«, pomožna križarka z 12.000 tonami, dva rušilca, ena podmornica, 10 hitrih čolnov, tri stražarske ladje in tri manjša vozila. Poškodovana sta bila dva rušilca in mnogo hitrih čolnov. V istem času je letalstvo potopilo 14 trgovskih ladij s skupno 109.000 tonami in poškodovalo še 12 ladij brez navedbe velikosti. Med sovražnimi vojnimi ladjami je letalstvo potopilo eno križarko, 4 rušilce, eno podmornico, en torpedni čoln, en hitri čoln, eno stražarsko ladjo in eno spremno ladjo. Poškodovani sta bili dve letalonosilki, 12 križark oziroma rušilcev, 4 hitri čolni, naskakovalni pristajalni čoln in spremni čoln.

Poleg običajnih izgub v vojnem ladjevju je sovražna plovba tako v mesecu avgustu izgubila skupno 125 ladij z 808.000 tonami. Se 35 ladij s skupno približno 200.000 tonami je bilo torpediranih ali pa so jih bombe težko poškodovale.

Romunske čete zasedle Anapo

Berlin, 1. septembra. AS. Izvedelo se je, da je bilo mesto Anapa, ki leži severozahodno od Novorosijska, zasedeno. Mesto so zasedle romunske čete.

Nadaljnje prodiranje proti Stalingradu

Berlin, 1. septembra. AS. Nemške in zavezniške sile so prodrele še naprej v odseku pri Stalingradu. Južno od Stalingrada so nemške oklepne in pehotne sile prodrele globoko v notranji pas utrdb in so zasedle mnogo trdnjav in prizadejale sovražniku velike izgube. Letalstvo je bilo zelo delavno in je neprestano bombardiralo zbirališča in vojaške naprave v mestu. Pri tem so nemški lovci in pa nemško protiletalsko topništvo sestrelili 69 sovjetskih letal. Nemško topništvo je večeraj potopilo sovjetsko topničarko pri Baklavi, prav tako pa je bila potopljena velika prevozna ladja, ki je hotela prodreti skozi ožino Kerč.

Na kavkaškem odseku prodirajo nemške čete naprej. Med letalskimi boji na tem odseku je bilo sestreljenih 26 sovjetskih letal.

Na severnem odseku se boji nadaljujejo. Jugovzhodno od Ilmenskega jezera so nemški naskakovalni oddelki zavzeli z naskokom dve sovjetski utrdbi. Boljševiki so hoteli zavzeti nazaj izgubljene postojanke, pa so bili odbiti.

Nemško letalo je v polno zadelo neko sovjetsko topničarko, ki je plula po jezeru. Nemške čete so odbile množične boljševiške napade.

Stockholm, 1. sept. AS. Dopisnik lista »Evening Standard« piše danes, da je glavni vzrok nemških uspehov pri Stalingradu to, da imajo Nemci strahotno premoč v letalstvu. Položaj boljševikov v tem odseku je vedno bolj kritičen. Nemški strmoglavci povzročajo silno paniko med boljševiškiimi četami. List zaključuje svoje poročilo z besedami: »Rusi imajo zadostno topništvo, toda njihovo letalstvo nikakor ni kos svoji nalogi.«

Italijanske čete junaško odbile napade boljševiških čet Poskusi maršala Timošenka so se tudi na tem odseku izjalovili

Na bojišču, pri Donu, 1. septembra. AS. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Na bojišču, ki ga drže naše čete, se nadaljuje srčiti boji. Sovjetske divizije so znova napadle naš oddelek, pa so imele krvave izgube. Kjer je položaj, ki ga drži neka naša divizija, sta dve sovjetski pehotni diviziji s podporo lahkega topništva hoteli prebiti italijansko črto. Spopadi in protinapadi na nož so sovražniku prizadejali hude izgube in ga vrgli na izhodiščne postojanke. Italijanske bataljone so junaško vodili v napad častniki in ti bataljoni so razbili ofenzivni sovjetski naskok. Sovjeti so do večera upali, da bodo dosegli kakšen uspeh.

Na nekem drugem odseku so propadli napadi proti našim postojankam. Na neki točki so bersaljeri nudili junaški odpor napadu, ki je pri-

hajal iz treh strani in po napadu sovjetske pehote so bersaljeri prešli v protinapad in razpršili sovražnika. Pri vseh bojih so drznost, napadalnost in veliko spretnost naših čet razbile vse sovražne poskuse. Italijani so ostali zvesti bleščem tradicijam, ki so se uveljavile tekom enega leta na bojišču v Rusiji. Sovražne sile so sicer bile v premoči in so bile moderno opremljene, pa niso dosegle nobenega uspeha. Timošenko je s to ponovljeno ofenzivo upal, da bo razbil italijansko skupino in tako olajšal položaj svojih čet na Kavkazu. Toda italijanska armada v Rusiji je sama odbila vse te poskuse. Italijansko in nemško letalstvo je sodelovalo pri teh bojih in naša lovška letala so opravila sijajno nalogo, medtem ko so stuke in italijanski lovci napadali sovražne skupine in skladišča v zaledju.

Hitlerjev proglas nemškemu ljudstvu

Hitlerjev glavni stan, 1. sept. AS. Hitler je ob začetku dela za zimsko pomoč med nemškim ljudstvom v letu 1942—43 dal naslednji oklic:

»Ob začetku četrtega leta vojne, ki jo nemški narod bje za svoj biti ali ne biti v sedanjosti in bodočnosti, desetletje vabim nemško ljudstvo, naj da prostovoljne žrtve za zimsko pomoč. Na prostoru, obsežnem kakor ves svet, se vojaki naših oboroženih sil bijejo, tvegajo svoje življenje in svoje zdravje. Njim se je pridružil del evropskih narodov, pa tudi narodi z Daljnega vzhoda v zavezi zvestobe, ki bo preprečila, da bi naše države postale žrtve boljševiškega ter judovskega, angleško-amerikanskega in kapitalističnega izkoriščanja.

Sovražniki, ki jih je velika Nemčija imela v začetku, tedaj, ko smo se borili za oblast v notranjosti, so danes spet enkrat združeni proti nam. Svetovni mednarodni Jud vodi boljševizem in bogataštvo, ne samo za to, da bi uničil omikane evropske narode, temveč zlasti zato, da bi uničil vse tiste, ki imajo neodvisen obstanek.

Ce danes trdijo ameriški in angleški agenti, da hočejo postaviti nov svet, boljši od tistega, kakor je bil njihov lastni svet, in kjer bo vsakdo za bodoče imel delo, obleko in hišo, potem ne bi bilo potrebno napasti ravno velike Nemčije, saj je narodni socializem ta vprašanja rešil že kdaj in so bila na poti do srečne rešitve. Ne, namen teh mednarodnih zločincev ni ustvaritev boljšega in socialno pravičnejšega sveta, temveč nasilno uničiti evropske narode in socialne države, ki nasprotujejo njihovu kapitalizmu.

Njihov cilj je spraviti te države v sužnost, kakor jo je trpela Indija. Da ima boljševiški Jud pri vsem tem v obeh taborih vodstvo kot tisti, ki poslednji kuje naklepe, je pa dejstvo, ki samo ponavlja v velikem tisto, kar se je v malem dogajalo po Nemčiji.

V gigantskem boju brez primere v zgodovini so nemški in zavezniški vojaki v ogromni meri povečali letos življenjski prostor evropskih narodov. Tako je Rooseveltov, Churchillov in Stalinov poskus za izstradanje evropskih narodov treba odsej smatrati za docela spodletel.

Ce zdaj v tem boju, ki je najstrahotnejši boj vseh časov, nemški vojak daje svoje hude žrtve, ko se bori v pritrgovanju, kakor si ga je komaj mogoče misliti, je domovina še bolj obvezana, da letos tudi ona da svoje največje žrtve. Tudi če bo tako storila, bo njen prispevek samo prav majhen del tega, kar izpolnjujejo naše oborožene sile na tleh, na morju in v zraku.

Toda vrh tega ima naše delo za zimsko pomoč pomen ne le v miru, temveč še večji smisel v vojni, ker z dejani ne pa s praznimi besedami, kakor to delajo v Angliji in v Ameriki, potrjuje neločljiva skupnost nemškega ljudstva, zakaj ob koncu tega

Tiha junaštva 51. italijanskega letalskega oddelka

Rim, 1. septembra. AS. prišlo je posebno poročilo o posadkah, ki so jih spravili na varno, potem ko so 82 ur taval po morju: poročilo samih slavnih dogodkov. Uradno poročilo je namreč govorilo o 51. italijanskem letalskem oddelku. Govorilo je v skopem jeziku, tako značilnem za vsa ta poročila. Tu naišče kako številko, tam pa prav kratko povelje: to je vse. Zada pa se skrivajo lava zgodovinska dejanja letalcev, opazovalcev in strokovnih delavcev 51. bombniškega in ogledniškega oddelka.

Ta oddelek ima dvojno nalogo: napada z bombami in dela dolge opazovalne poletje. Svoje delo pa opravlja že celih 19 mesecev! Ponoči in podnevi, ob dobrem ali slabem vremenu, v mrazu in vročini ter za vsako ceno morajo ti letalci razprsti veliko opazovalno mrežo nad vojnimi predeli, da se ne bi sovražnik neopazovan prihlul v bližino italijanske obale in njenih naprav. Nepopisno je junaštvo teh neutrudnih letalcev, ki morajo nasprotniku zapirati pot po Sredozemskem morju. »Za vsako ceno« je tudi geslo tega oddelka pogumnikov. 19 mesecev junaškega in hrabrega dela, ki mu ni primere! To je opravil 51. letalski oddetek. V zadnjih letalskih in pomorskih spopadih pa je moral prispevati z življenji in krvjo, a je navzlic temu ostal v prvi bojni črti. Rešili so nekaj teh, ki dosti ne govorijo, ki jim ni do cvetličnega jezika, ki pravijo kruhu kruh in se docela zavedajo nevarnosti, ki jim gledajo v obraz. Njihov pogum je zavesten pogum, pogum odličnega kova, in kdor fiva med njimi, čuti, kaj je vojna.

Letalski polkovnik Manenti, poveljnik 51. oddelka nam je pokazal svoje iunake. Pospre-

mil nas je v bolnišnico, kjer so spravljene rešenci posadk, ki so od 12. pa do 15. avgusta doživeli nepopisne junaške in veličinske dogodke. Bilo jih je pet, šest, telegrafist Franco Carzi je namreč omahnil v boju, ker ga je krogla zadela v srce. Vsi so bili obvezani, vsi so nosili znamenja železa in ognja, a vsi so bili čudovito mirni. Na morju so bili 82 ur, brez hrane, brez vode, z ranjenimi in pekočimi udci. Odleteli so 12. avgusta zjutraj. Kmalu so uzrli angleško brodovje. Komaj so javili domov, jih je že napadlo 5 angleških lovcev. Spopad je bil nepopisen. Bil je zgodovinski boj. Naši so vsi ostali ranjeni. Trije lovci so bili streljeni, a ostala dva sta besno streljala dalje, dokler ni italijansko letalo jelo goriti. Spustilo je še nad morje, posadka pa je splavila čoln in s vkrcala. Letalo je zgorelo in se pogreznilo, niti živeža niso mogli rešiti.

Potem pa so prišli dogodki, ki se ne dajo več popisati. Trpeli so ves dan in vsi noč. Bolele so jih rane in jeli so piti morskovo vodo. Nič ne govoril o jedi. 14. ponoči so zagledali ladjo, a bila je sovražna. Vsi so ostali brez diha. Stisnili so zobe ter tavalji in se borili dalje, dokler se ni 15. zvečer pojavila na površju neke podmornice: bila je nemška. Z gromkim vzklikom: »Heil Hitler« ter »Viva l'Italia« so jo pozdravili ter se rešili.

Roosevelt o ameriških nesrečah

Lisbona, 1. sept. AS. Roosevelt je slovesno odprl bolnišnico vojne mornarice v Marylandu. V svojem govoru je zlasti poudaril, da je japonski napad na Pearl Harbour bil najbolj temen dan v zgodovini ameriške mornarice. Roosevelt je dejal: »Ladje naše mornarice so bile izločene iz boja in nad 3000 mornarjev je bilo ubitih in ranjenih.«

Predsednik je dodal, da Združene države ne izgubljajo dragocenih življenj samo na bojnih poljih, ampak zlasti tudi doma zaradi malomarnosti, ki se opaza na vseh poljih narodne delavnosti. V zadnjem letu se je pri delu ponesrečilo 19.200 delavcev. To pa so samo smrtni slučaji, kajti nad dva milijona delavcev je bilo pri delu ranjenih ali pa poškodovanih, med njimi pa jih je več sto tisoč, ki so stalno nesposobni za delo zaradi nezgod pri delu. Na cestah je bilo pri avtomobilskih nesrečah ubitih nad 40.000 oseb, nad poldrug milijon pa je bilo ranjenih. Zaradi nesreč pri delu je bilo v zadnjem letu izgubljenih rekordno število delovnih dni in sicer 42 milijonov.

Švedska ladjedelnica zgorela

Stockholm, 1. sept. AS. Na Švedskem je večeraj izbruhnil požar, ki je zajel tak obseg, kakor ga na Švedskem že desetletja ne pomnijo. Popolnoma je namreč zgorela velika ladjedelnica »Marnac« v Soederhamu. Škoda cenijo na 4 milijone švedskih kron. O vzrokih požara še ni nobenih uradnih podatkov. Požar je gasilo 15 gasilskih oddelkov, vendar ognju niso bili kos in je ogenj razdejal vse naprave.

Združene države

Mornariško ministevstvo je objavilo, da so podmornice Osi v ameriških vodah potopile dve trgovski ladji. Gre za neki angleški parnik in neko prevožno ladjo, obe ladji pa sta vozili pod zastavo Združenih držav. 46 članov posadke angleškega parnika je utonilo.

Duce odlikuje s srebrno kolajno za vojaške zasluge podpolkovnika A. Paradisi-ja v priznanje za polet nad Asmaro. Letalec je sedaj v bolnišnici zaradi nezgode v letalu.

Središča komunističnega udejstvovanja uničena

Ze delj časa so oblasti vedele, da so imeli uporniki v Ljubljani obsežno osrednje skladišče orožja. Poizvedbe so pokazale, da se je razvijala ta zločinska delavnost v neki mehanični delavnici v mestu, kjer so bili nameščeni kot strokovni delavci trije komunistični zločinci.

Ta tovarna je zalažala upornike z noži, bombami in drugim orožjem. Povelstvo skupine Crnih napadalnih straic »21. aprile« je po zaključku poizvedb odredilo presenečenje, ki je popolnoma uspelo in povzročilo ujetje odgovornih.

Šlo je za mehanično delavnico, katere lastnik je bil Fric Hribernik, in v kateri so našli 500 nožev, pripravljenih za oddajo, dalje acetilenske luči in mnogo materiala, ki je bil namenjen za izdelovanje bomb, poleg tega pa tudi tri kocke, ki so vsebovali živila, vsa namenjena upornikom. Trije zločinci, ki so delali kot delavci specialisti, so bili presenečeni pri delu in je bila doznana njih polna odgovornost za izdelovanje vojnega materiala.

Nesporno je doznano, da je bil trovec Rudolf Medveček, ki ima trovino z orodjem na

Bleweisovi cesti 34, naročnik orožja in vodilna glava tega nepoštenelega posla.

Na licu mesta, kjer je bil izvršen zločin, so bili ustreljeni Rudolf Medveček, Fric Hribernik, lastnik delavnice in partizani: Josip Kropar, stanujoč v Ljubljani, Milčinski št. 20, Milan Karpan, stanujoč v Ljubljani, Tušomirjeva 29 in Anton Mihelič, železniški upokojevec. Premoženje ustrelenih bo izročeno Visokemu komisariatu na podlagi zadnjega razpisa.

Druge očistiševalne akcije, ki jo je izvedla v coni Drenov grič skupina Crnih napadalnih straic »21. aprile« je dovedla do najdbe tovarnice razstreliva, ki je bila skrita v izdelovalnici harmonik Franca Klucera, ki je bil eden izmed lokalnih voditeljev uporniškega gibanja in oče dveh znanih voditeljev upornikov.

Kučer je organiziral in vodil gibanje banditov na svojem področju in je skrbel za njih življenje. Za časa čiščenja v njegovih delavnicah je bila najdena velika bomba. Pri požaru je 25 močnih eksplozij označilo ravno toliko skrivališč razstreliv in bomb. Med aretiranci je bilo 10 spoznanjih, da so pripadali komunističnim tolpom.

Predpisi o pridelku in razdelitvi krompirja in suhega fižola

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Clen 1. Ves pridelek krompirja in suhega fižola te letine morajo prijavitelji pridelovalci Pokrajinskemu zavodu v desetih dneh po spravilu, Prijave, katere je izpolniti na posebnih obrazcih, ki se dobijo pri občinskih uradih, se morajo vložiti pri občini, kjer je kmetijsko gospodarstvo. Kmetijska gospodarstva, postujoča v več občinah, morajo v vsaki občini prijaviti svoj tamkajšnji pridelalec.

Prijave, ki jih vložijo pridelovalci, morajo pošiljati občine tedensko Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu.

Clen 2. Ves prijavljeni pridelek je pod zaporo na razpolago Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu. Pridelovalce sme zadržati za potrebe družine, za seme in za živinorejsko porabo naslednje najvišje količine, katere pa je treba tudi všteti v prijavo iz prednjega člena:

1. Neposredni pridelovalec za sebe in za vsakega člana družine, ki se pri njem vzdržuje: 120 kilogramov krompirja in 10 kg fižola;

2. posredni pridelovalec za sebe in za vsakega člana družine, ki se pri njem vzdržuje: 80 kg krompirja in 8 kg fižola;

3. za vsak hektar zemlje, ki se posadi s krompirjem 20 stotov, s fižolom 150 kg;

4. za vsako svinjče, določeno za pitanje: 1 stot krompirja, če prideluje koruzo, ali 2 stota, če ne prideluje koruze.

Clen 3. Pridelkec pod zaporo po členu 2. te naredbe odkupuje, zbira in razdeljuje Pokrajinski prehranjevalni zavod, pri čemer pritegne po potrebi v pomoč za to pooblaščen ustanove ali tvrdke.

Clen 4. Prepovedan je prevoz kakršne koli količine krompirja ali fižola, če ga ne spremlja posebna prevoznica, ki jo izda Pokrajinski prehranjevalni zavod.

Clen 5. Če se obdeluje zemljišče naspol ali kolonsko, so solidarno zavezani glede prijave in oddaje tako lastnik kakor spolovinar ali kolon.

vesti vsi osebni podatki pokojnikov, vzrok smrti, kraj, kjer je umrl, občina pokrajine in Kraljevini ali v tuji državi, kamor ali odkoder naj se mrlič prepelje, in ime spremljevalca.

Clen 4. Če naj se prepelje mrlič v drugo pokrajino Kraljevine, obvesti Visoki komisar prefekta tiste pokrajine, kateri pripada občina, kamor naj se mrlič prepelje.

Clen 5. Prevoz mrliča se sme dovoliti samo ob upoštevanju naslednjih predpisov:

Truplo se mora zapreti v kovinasto krsto, ki se mora zavari in položiti v drugo krsto iz trdega lesa. Stene druge krste ne smejo biti tanjše ko 4 cm. Deske morajo biti iz enega kosa, če pa so iz več kosov, se morajo spojit na žleb z lastnavijim rezom in pritriliti z vijaki. Krsta mora biti obita z železnimi trakovi, širokimi vsaj 2 cm in v medsebojni razdalji po ne več ko 50 cm. Med kovinsko in leseno krsto se mora prostor napolniti z lesnimi ostružki najmanj 4 cm na debelo. Truplo se mora vbrzgat v prsa in v trebušno votlino najmanj 1 liter 3%ovske raztopine živosrebrnega sublimate in je treba truplo popolnoma zaviti v prt, namočen z isto raztopino.

Pokrajinskemu zdravniku, okrajnim zdravnikom oz. ljubljanskemu mestnemu fiziku za glavno mesto se poverja nadzorstvo, da se te določbe strogo izvajajo.

Clen 6. V primerih, da bi se moral prevoz mrliča iz pokrajine zaradi katerega koli vzroka odložiti, je treba z mrličem ravnati po predpisih prednjega člena in ga v ustreznih krstah spraviti v mrtvašnico pokopališča, ki je v občini, kjer je pokojnik umrl.

Clen 7. Za prevoz mrliča iz kake občine Ljubljanske pokrajine v drugo veljajo brez spremembe določbe določbe.

Clen 8. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo, če ni dejanje huje kaznivo, upravno po postopku iz naredbe z dne 26. jan. 1942-XX št. 8 v denarju do 1000 lir.

Postavitev organizacij biv. jugosl. vojnih invalidov pod nadzorstvo

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednji odlok:

Vse organizacije bivših jugoslovanskih vojnih invalidov v Ljubljanski pokrajini, ki so bile z naredbo z dne 20. aprila 1941-XX št. 2 izločene iz prejšnje osrednje jugoslovanske organizacije, se postavljajo pod nadzorstvo Visokega komisarja, ki ga bo izvrševal po svojem odposlancu. Komisarjev odposlanec ima nalogo nadzorovati delovanje in imovino združenja, poslovanje pokrajinskega odbora in krajevnih odborov ter predložiti nova pravila za enotno organizacijo z nazivom Združenje vojnih invalidov Ljubljanske pokrajine. Postavitev pod nadzorstvo se razteza tudi na organizacijo ruskih vojnih invalidov, obstoječo v Ljubljanski pokrajini. Za komisarjevega odposlanca se imenuje podpolkovnik Josip Bramo.

Maksimalni cenik št. 7

veljaven od 2. septembra 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XX določil naslednje maksimalne cene v prodaji na debelo in na drobno za spodaj navedeno blago.

Maksimalne cene določajo v kategorični obliki mejo, pod katero se morajo stvarno gibati cene pri veletrgovcih in trgovcih na drobno; iz tega naravno sledi, da je mogoče prodajati nižje, kot po maksimalni ceni, toda nikoli višje kakor po njej.

Trgovci na drobno, ki nimajo v zalogi blaga cenejših vrst, so dolžni prodati potrošniku po isti maksimalni ceni enako blago višje vrste. (V oklepaju cene na debelo za stot odnosno hektolitrov.)

1. Kruh, testenine, moka, riž, fižol. Kruh iz enotne moke: v kosih od 100 do 200 g stane 1 kg 2.40 lir; v kosih od 200 do 500 g stane 1 kg 2.30 lire; v kosih od 500 do 1000 g stane 1 kg 2.20 lire. — Testenine iz enotne moke kg 4.15 (355.—). — Pšenična moka, enotna kg 2.60 (227.50). — Koruzna moka, enotna kg 2.20 lire (195.—). — Riž »Splendor« kg 3.15 (272.75). —

† Akademik dr. Gregor Krek

Ljubljana, 1. septembra.

Danes je umrl univ. prof. dr. Gregor (Gojmir) Krek, član Slovenske akademije, znan med Slovenci kot pravnik in glasbenik. Na ljubljanski univerzi je poučeval rimsko in državljansko pravo. Rodil se je 27. junija 1875 v Gradcu. Oče mu je bil slavist Gregor Krek. Ta ga je tudi navdušil za študij pravoznanstva, ki ga je dokončal v Gradcu. Poleg prava je poslušal tudi nauke iz slovenskega jezikoslovja in umetnostne zgodovine. V l. 1889-1896 je v Gradcu obiskoval glasbeno šolo in konservatorij ter naredil vse izpite. Po nekaj letih sodne prakse se je začel pripravljati za akademski poklic. Bil je precej časa nastavljen pri višjih sodiščih na Dunaju in v Ljubljani, bil višji deželni sodni svetnik. Odklonil je imenovanje za sodnika bivšega Stola sedmorice v Zagrebu, bil pa 27. jan. 1920 imenovan za rednega profesorja na ljubljanski univerzi. V l. 1926-27 je bil dekan na juridični fakulteti, v l. 1921-22 pa rektor univerze. Udeleževal se je tudi kot skladatelj. Bil je urednik glasbenega lista »Novi akordi«, in si z njim pridobil veliko zaslug za slovensko glasbeno kulturo ter odprl vrata moderni struji. Kar je objavil skladb, so vse vsebinsko tehtne in oblikovno dovršene.

Dne 12. oktobra 198 je bil imenovan za člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Sinteza njegovega znanstvenega dela tvori Ljubljani.

Učbenik rimskega prava, ki ga je napisal skupno s prof. dr. Korošcem.

Pogreb najneka bo v četrtek 3. septembra ob pol petih popoldne v Zal, kapela sv. Andreja. Naj počiva v miru! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Fižol: la. nizke vrste kg 4.65 (405.—); visoke vrste (preklar) kg 5.25 (455.—) lir.

2. Olje, slanina, mast, surovo maslo, marmelada, paradiznikova konzerva. Jedilno olje (olivno) liter 15.80 (1311.33). — Surovo maslo kg 28.90 (2650.—). — Slanina soljena kg 19.— (1567.25). — Mast kg 18.— (1473.65). — Marmelade: a) v steklenih lončkih do 1 kg, I. vrste 18.20 (1582.—); v steklenih lončkih do 1 kg, II. vrste 15.90 (1298.—); b) v posodah iz lepenke do 1 kg, I. vrste 16.— (1310.—); v posodah iz lepenke do 1 kg, II. vrste 14.50 lire (1156.—); c) v posodah iz lesa ali drugega materiala do 1 kg, I. vrste 14.90 (1210.—); v posodah iz lesa ali drugega materiala do 1 kg, II. vrste 13.20 (1057.—); d) v posodah iz lepenke od 1 kg do 5 kg 500 g, I. vrste 13.70 (1103.—); v posodah iz lepenke od 1 kg do 5 kg 500 g, II. vrste 12.— (948.—); e) v posodah iz lesa od 1 kg do 5 kg 500 g, I. vrste 13.80 (1114.—); v posodah iz lesa od 1 kg do 5 kg 500 g, II. vrste 12.10 (960.—); f) v čebričkih iz lesa od 6 kg do 25 kg, I. vrste 12.90 (1052.—); v čebričkih iz lesa od 6 do 25 kg, II. vrste 11.50 (875.—); g) trda v kosih od 50 g brutto komad 0.70 (1152.—); 100 g brutto komad 1.40 (1094.—); 250 g netto komad 3.50 (1115.—); 1000 gr netto komad 12.60 (1018.—); 500 gr netto komad 59.80 (948.—); h) s sadjem v kosih, trda v oblikah do 400 gr, v parafiniranem papirju in kartonu za vsakih 100 kosov 7.20 (596.—). — Paradiznikova konzerva: dvakrat zgoščena, odprta ali v dozah kg 11.— (877.80.—); trikrat zgoščena, odprta ali v dozah 12.— (952.80.—).

3. Kis: 4% vinski liter 5.20 (400.—); špirtini liter 5.20 (250.—).

4. Mleko: liter 2.—, kondenzirano doza po 880 gr 15.90 (634.50); doza po 385 gr 7.55 (361.50).

5. Sladkor: sladkorna sipa 7.90 (736.—); sladkor v kockah 8.— (749.70).

6. Drva na drobno: a) mehka razgana: franko skladišče trgovca v Ljubljani 1 stot 34; b) trda razgana: franko skladišče trgovca v Ljubljani 38.—; — Bukovo oglje kg 1.25; bukovo oglje v vrečah kg 1.60. — Drva na debelo: a) mehka: franko vagon, postaja Ljubljana 1 stot 23.40; franko skladišče mestne občine Ljubljana 28.—; b) trda: franko vagon, postaja Ljubljana 27.50; franko skladišče mestne občine Ljubljana 32.10. — Oglje, vilano in suho, franko vagon nakladalna postaja 1 stot 85.—, Milo, enotno: kisline 25—27% 4.50 (361.—).

Opombe: 1. Cene na debelo je razumeti za blago franko skladišče prodajalca, vključno ambalazo (izvzemši pri kisu) in vreče. Trošarina ni všteta v gornjih cenah. Pri cenah na drobno je všteta. — 2. Pri prodaji na debelo je cenik obvezen za vsa pokrajino, pri prodaji na drobno pa le za mestno občino ljubljansko. Velja kot smernica pri urejanju cen za okrajna načelstva. — 3. Okrajna načelstva za svoja območja lahko določijo še nižje cene, vse popravke nazvoro pa bi morala predložiti v odobritev predhodno Visokemu komisarju. — 4. Sprejate navedene cene se zaokrožujejo tako, da deli nad 25 cent. dajo 5 cent, deli pod 25 cent se pa ne upoštevajo. — 5. Ta maksimalni cenik mora biti izvečen v vseh skladiščih, prodajalnih in obratovalnicah, ki prodajajo v njem navedeno blago. Izvečen mora biti na vidnem in kupeju lahko dostopnem mestu. Razen tega morajo biti tudi na posameznih predmetih, namenjanih za prodajo na drobno, listki z oznako cen. Isto velja za cenik sirov, ki ga je razmnožilo Združenje trgovcev v Ljubljani. — 6. Dostava goriva na dom se sme zaračunati po 3.— lire za 1 stot; tehtarina in kolek se računajo posebej. Enako se lahko računajo in izkažejo posebej državne takse pri dobavah javnim ustanovam. — 7. Vsako kršenje teh predpisov se bo preganjalo kazensko po naredbi o cenah z dne 12. marca 1941 M. s. št. 338 in ostalih zakonitih predpisih.

GOSPODARSTVO

Hrvatsko-romunska trovina. V Zagrebu je bila ustanovljena trgovinska d. d. Izmišljena z glavnicno 1 miliji. kun. Namen družbe je trgovinska izmenjava z Romunijo in drugimi državami.

Sanacija hotelirstva v Švici. V okviru splošnega načrta za preskrbo odpadajo tudi posebni zneski za sanacijo hotelirstva v Švici. V ta namen proučujejo stanje hotelov po posameznih krajih in je sedaj na vrsti Zermatt. Zastareli in odvisni hoteli bodo porabljani za druge namene, če pa sploh niso več sposobni za

Jožef Löbel:

U boju proti bakterijam

Za stvar so zvedeli profesorji. Sestavili so komisijo, ki je imela nalogo da prouči razlike smrtnih primerov. Komisija je prišla do zaključka, da tisti vzrok te razlike v postopanju zdravnikov in moških študentov na prvem oddelku, češ. ti imajo bolj debele in nerodne roke kakor pa babice na drugem oddelku.

In v resnici je bila krivda na rokah študentov, toda ne zato, ker so bile te bolj nerodne! Semmelwels ni bil zadovoljen s tem zaključkom ter je vneto iskal skrivnost tolike umrljivosti. Zato je vsak dan s svojimi študenti, preden je obiskal žive porodnice, anatomsko secal umrle porodnice. Toda umrljivost se ni zmanjšala. Nasprotno, čim bolj je on secal, tem bolj je raslo število smrtnih primerov.

Neekga dne je študent pri avtopsiji ranil Semmelwelsovega prijatelja z nožem; ranjence je kmalu umrl zaradi zastrupjenja krvi. Semmelwels sam je prisostvoval njegovi avtopsiji. Naenkrat je a grozo spoznal, da porodnična mrljica ni nič drugega kakor zastrupjenje krvi! Tisti študent je prijatelja povzročil rano in po tej rani mu je vcepil mrljiki strup! Porod je povzročal porodnicam rane, študentje pa so te rane zastrupljali! Studentje in on sam, Semmelwels! Ko je tako vneto secal, da bi proučil porodniško mrljico ter spoznal njene vzroke, je sam povzročal zastrupljenje, ker si je umazal roke z mrljiki strupom ter jih nato prenesel v porodnice!

Se bolj žalostno kako to, pa je bila druga stvar: nihče mu tega ni verjel! Semmelwels je predpisal, da si mora vsak zdravnik in vsak študent umiti roke v kloru, preden pristopi k porodnici. Ta preprost ukrep je zadostoval, da je umrljivost padla za devdeset odstotkov na njegovem oddelku. Ko so avgusta meseca v revolucionarnem letu 1848. študentje več svojega časa preživeli na uličnih barikadah kakor pa v porodniških sobah, se ni dogodil niti en primer zastrupljenja!

Toda Semmelwelsovi tovariši so pripisali »smrti porodnice božji Previdnosti, o kateri so vsaj mogli imeti neko idejo, dočim si o kakšnem zastrupljenju niso mogli ustvariti nobene ideje«. Tako je njegovo odkritje o zunanjem zastrupljenju ostalo mrtva črka, dokler ga nista potrdila Pasteur in Lister.

Nesrečni Semmelwels je bilzadel ter končal v norišnici!

Vsak zdravnik bi moral poznati to žalostno zgodbo, zlasti pa tisti, ki delajo po znanstveno raziskovalnih zavodih. Zato sem Tebi tako obširno o tem pripovedoval.

Drugega Ti nimam poročati. Vsi se počutimo dobro. Mama in sestra bi radi vedeli, če si v Londonu videl kraljico Viktorijo. Tvoj oče.

Dr. Martin Alexius iz Pariza svojemu očetu v Kronovem.

Dragi oče! Spet sem v Parizu! Spet v Pasteurjevem inštitutu! Občutek imam, kakor da bi se vrnil domov. V domovino, k domačemu ognjišču; Pasteurjev inštitut je v resnici ognjišče znanosti. Postal je neke vrste družinsko občestvo bakteriologov, ki so prišli sem iz vseh krajev zemlje. Vsi ti tukaj skupaj žive, razpravljajo, dnevne zdravniške novice, dajejo in sprejemajo ideje, eksperimentirajo, se kontrolirajo ter se vzajemno kritizirajo. Vsakdo poroča o tem, kar jebral v listih, ki se nanašajo na njegovo področje in ki so spisani v njegovem jeziku. Nihče se ne boji, da ne bi s svojimi vprašanji utrudili koga, kajti vsako vprašanje zanima vse.

Zlasti jaz imam veliko vprašanj, kajti v svoji dolgi odsotnosti sem doznal le za splošne stvari brez kakih podrobnosti. In vendar, koliko stvari se je med tem zgodilo! Löffler je odkril bacil nahoda, Punflek in Harz pa bakterijo lišaja; odkrit je bil med tem časom bolezenski povzročitelj šena, davice, kronskega prisada (tetanus), odkriti so bili mikrokoki, ki povzročajo pljučnico. Danes se moram smejati, ko se spomnim na tisto pismo, kjer sem Ti poročal, da sem odkril neko malenkost brez vsake vrednosti. V tej zlati dobi bakteriologije se dožaja to, je rekel med smehom neki nemški tovariš: »Dovolj je, če pljuče na steklo ter pljuček postaviš pred drobnočed in že boš odkril nov bacil!«

Večji del odkritij, ki so res važna, izhaja iz naše inštituta in doteka vanj. Živimo tako, kakor menih v kakšnem samostanu, združeni v želenju znanosti! Znanost je nekakšno naše božanstvo in Pasteur njen najvišji svečenik.

Zelo sem se razveselil, ko sem videl tega možička, majhnega po postavi, na levi strani mrtvovdnega; silo glavo mu vedno pokriva čepica. Sem in tja hodil po laboratoriju ter šepa, svoje delo in svoje poslanstvo je nadaljeval neutrudno kot spodbujevalec in oplojevalec idej! Po neslišnem odkritju bakterije je prepustil drugje lov na vsako posamezno bakterijo. Sam pa gre dalje ter išče primernih sredstev, da odkritega sovražnika onemogoči in premaga.

Kakšen je njegov postopek? Ne vem natančno, ali naj bolj občudujem njegov opazovalni genij, njegove oči, ki so vedno pripravljene, da pograbijo stvarnost od pravilne strani, ali pa njegovo intuicijo, s katero pretehta vsako vidno dejstvo, tudi najbolj nepričakovano! Ali naj se bolj čudim njegovi bujni domišljiji ali njegovim hladni razsodnosti in strogemu znanstvenemu postopku!

Dragi oče, dovolj, da Ti nazorno pojasnim njegov postopek. Pasteur preučuje takozvano »skočko koler«, je že odkril nieneza bolezenskega povzročitelja ter ga goji v gojiščih. Nastopi poletje, čas, ki je za najbolj vernega Francoza sveti čas počitnice. Zato si tudi Pasteur privoščil nekaj prostega časa. Sedenj se vrne, začne zopet s svojim delom, vzame iz omare svoja gojišča ter jih cepi kokušim. Vidi pa, da bakterije niso dovolj virulentne še živijo, toda nimajo več potrebne sile, da bi ubile kokuši. Kokuši so zbolele, a kmalu ozdravele.

sprejemanje gostov, bodo porušeni. Zaenkrat nameravamo to akcijo izvesti v 10 letoviščih. Sodelovali pri tej akciji za hotelirje ni obvezno, če se pa hotelir ne udeležuje akcije, potem odpade tudi pravica na prispevek zveze in kantonov.

Nov denar na Švedskem. Agit poroča: Ker ima Švedska premalo kovin za kovanje drobiža, je sklenila zmanjšati vsebino srebra v kovancih in nadomestiti brončeve zlitine z železnim denarjem. Novi srebrni denar bo imel malo srebra. S prekovanjem prejšnjega denarja nameravamo dobiti tudi znatne količine kovin, ki so se v njem nahajale.

Japonska finančna pomoč Kitajski. V severni Kitajski so Japonci investirali veliko svojega kapitala. Investicije družbe za razvoj severne Kitajske so dosegle do 20. marca letos 896 milijonov, kar je štirikrat več kot so znašale japonske investicije konec leta 1939, preden je bila družba ustanovljena. Od vseh investicij odpade skoraj 60% na prevozna podjetja, ker družba nadzoruje železnice na severnem Kitajskem. V srednji Kitajski so investicije družbe narasle od konca 1939 do 20. marca letos od 52 na 170 milijonov, od tega 43% za železnice.

Drobne novice

Nagrade za rojstva dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Verbiču Antonu in Veri iz Vrhnike, Petkovskova ulica 24, Jesenovcu Antonu in Ivani iz Sinje gorice 17, občina Vrhnika ter Jurjevčič Amaliji iz Zemlja, občina Gradac, ob priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku lir 600.

Koledar

Sreda, 2. septembra: Stefan Ogrski, kralj — Maksima, mučenica, — Elpidij, škof — Zenon, mučenec — Kalista, mučenica.

Četrtek, 3. septembra: Matj božjega Pastirja — Evfemija, devica in mučenica. — Mansuet, škof — Erasmia, devica in mučenica.

Lunina sprememba: zadnji krajec: 2. septembra: ob 16.42. Herschel napoveduje vetrovno in nestanovitno vreme.

Novi grobovi

† Gospodična Tončka Kune, vlagalka v Ljudski tiskarni v Ljubljani, in gospa Anica Dovč roj. Kune, soproga pokr. tehničarja v Zagradu, sta bili pokopani na farnem pokopališču Videm-Dobropolje. Naj jima sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† Gospod Stanko Jurčič, inž. kand., je bil pretekli četrtek pokopan. Sveta maša zadušnica bo darovana v četrtek, 3. septembra ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja. Naj v miru počiva! Zalujočim ostalim naše iskreno sožalje!

† Gospa Alojzija Dobnikar roj. Lavrič je v Ljubljani umrla. Pogreb bo v četrtek, 3. septembra ob 4 popoldne v Bal, kapela sv. Krištofa, k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše sožalje!

Osebnosti

— Poroka. V Belgradu sta se nedavno poročila gđe. Sonja Kukec, doma iz Zaleca, in ugledni belgradski veletrgovec g. Radoslav Mirković, ki je dobro znan in čistan v naših gospodarskih krogih in ki se je — kakor že večkrat — tudi ob svoji poroki darežljivo spomnil naših rojakov, ki prebivajo v Belgradu. Cestitamoi!

slavnostnimi udeleženci so bili: predsednik deželne vlade baron Hein, dvor. svet. Wurmb v zastopstvu takratnega železniškega ministra na Dunaju, deželni glavar pl. Detela, deželni odborniki ces. svet. Murnik, Fran Povše in dr. Schaffer, ljubljanski župan Ivan Hribar in drugi. Na vseh postajah, tako na Brezovici, v Logu in na Drenovem griču so ljudje vlak sprejemali in pozdravljali. Želo slovesno so prvi vlak pozdravili Vrhniki. Kronist pripoveduje, da so bili gostje v Puščavi pogoščeni med sviranjem godbe s pivom in mrzlimi jedmi. Slovesen banket je bil v dvorani Katoliškega doma na Vrhniki. Banketa se je udeležilo 50 odličnih oseb. Tam so se izrekle mnoge napitnice v bodočnost in napredek starodavne Vrhnike.

— Mladino v strokovne šole! Ze leta sem opozarja naše časopisje, naj starišji pošiljajo svoj naraščaj bolj v strokovne šole kakor pa v srednje. Lani, po ustanovitvi ljubljanske pokrajine, smo zapisali, da ima naša mladina le v tistih poklicih bodočnost, kjer bo znala obratovati s surovini, ki jih naša pokrajina sama pridelava in pa v tistih obratih, kjer so naši ljudje že uvedeni. Poklicna posvetovalnica v Ljubljani daje mladini, ki se k njej zateka, točno take nasvete. Zatorej pošljimo v srednje šole le tiste mladeniče in dekleta, ki kažejo izredno nadarjenost za splošno izobrazbo, v strokovne šole pa tiste, ki so nagnjeni h kakšni obrti. Za našo pokrajino velja pred vsem to, da imajo bodočnost vse obrti, ki so v kakšni zvezi z lesom, torej s surovino, ki je ima naša pokrajina dovolj. Dekleta pa pošljimo v dobre gospodinske, krojaške, pletilske šole. Kar pa je sposobnih kmetijskih fantov, jim je priporočati, da se vpíšejo v kmetijske šole. Polinteligence bomo imeli vedno dovolj, potrebujemo pa strokovnjakov za naše domače poklice!

Ljubljana

Brezplačna zdravniška služba avtoambulance

Visoki komisariat obvešča prebivalstvo, da bo splošna zdravstvena avtoambulanca vršila brezplačno zdravniško službo v mesecu septembru v zavodu Lichtenurn, Ambrozev trg.

Kakor znano, ima ta ustanova zobozdravniški, očesni, rentgenski in interni oddelek, oddelek za otroške bolezni ter oddelek za bolezni v ušesu, nosu in grlu.

Zdravljenja potrebni se lahko prijavijo na omenjenem mestu vse dni v mesecu septembru, izvenjši ob nedeljah od 8 do 12 in od 15.30 do 17.30.

1 Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek dne 3. septembra v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob šestih bo sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Udeleženci pobožnosti dobe ta dan popolni odpustek. Vabimo k obilni udeležbi.

1 Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 4. septembra. Začetek točno ob 5 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vjudno vabljeni. — Vodstvo.

1 Sv. maša zadušnica za Ivanko Novak-Skrabčevno, učiteljico iz Sodražice, bo v četrtek 3. septembra ob 7 zjutraj v stolnici.

1 V počaščenje spomina pokojne g. Zemljanove Jerice je darovala gospa Štular Nežika 100 lir za Vincencijsko konferenco Bežigrad. Bog plačaj!

1 Violinski vituoz Karlo Rupel bo koncertiral na samostojnem koncertu v petek, dne 11. m. v veliki filharmonični dvorani. Umetnika bo spremljala na klavirju ga. prof. Zora Zarnikova. Podrobni spored in vse drugo bomo javili v prihodnjih dneh.

1 Vpisovanje na šolo Glasbene Matice se je pričelo včeraj in traja še danes, jutri in v petek, dnevno od 9. do 12 in od 15 do 17. V soboto popoldne ob 15 bo dodelitev gojencev k posameznim strokovnim učiteljem in sporazumna določitev urnika pouka. Opozarjamo, da se poučujejo na šoli Glasbene Matice poleg petja, klavirja, violine in čela vsi orkestrski instrumenti. Pouk teoretičnih predmetov se je letos razširil in se je na novo vpeljal pouk glasbene zgodovine, oblikoslova in nauka o instrumentih. Starše prosimo, da v dneh od 4. t. m. vpíšejo gojence na šolo in omogočijo tako reden pouk.

1 Nabavljajna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5 prične razdeljevati razpoložljivo blago za mesec september po sledečem vrstnem redu:

- 4. sept. z začetno črko A, B, C, Č, D
- 5. " " " " E, F, G, H
- 8. " " " " L, M, N
- 9. " " " " O, P, R
- 10. " " " " S, Š, T
- 11. " " " " U, V, Z, Z.

Vse člane vjudno naprošamo, da prinesejo vrečice za moko, sladkor, testenine s seboj!

1 Nakazila za sklador in maščobe za mesec september bodo dobili vsi trgovci v sobi št. 8 mestnega preskrbovalnega urada po naslednjem razporedu: današnje sredo 2. t. m. trgovci z začetnicama K in L, v četrtek 3. t. m. z začetnicama N do O, v petek 4. t. m. z začetnicama P do S, v soboto 5. t. m. z začetnicama Š do Z, v ponedeljek 7. t. m. z začetnicama A do F in v torek 8. t. m. bodo dobili nakazila trgovci z začetnicama G do J. Hkrati morajo iste dni trgovci oddati odrezke nakazil za mesec avgust za sklador, maščobe, mlo in krompir po že znanih navodilih. Za september bo vsak upravičenec na svojo živilsko nakaznico dobil 300 gramov presnega masla in 1 dl olja.

1 Seznami davčnih osnov akad. slikarjev, akademskih kiparjev, književnikov, zasebnih učiteljev, glasbenikov, godcev, informacijskih pisarn, mešetarjev, zakotnih pisarjev, obč. notarjev, babic ter pavsalistov III. skupine: avtoizvoščkov, snažilec oken, konjaštev, komisionarjev in manjših prevoznikov bodo razgrnjeni med uradnimi urami do včetrtega 23. septembra v vratarjevi sobi na magistratu.

1 Za dijake -inje srednjih in ostalih šol prične 2. in 3. septembra nov počitniški enomesečni strojejni tečaj. Največja moderna strojevnica, 60 pisalnih strojev. Pouk je dopoldne ali popoldne. Informacije in brezplačne prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska cesta 15.

1 Dela na živilskem trgu se že nadaljujejo. Poročali smo o dokončni ureditvi ljubljanskega živilskega trga. Tudi Vodnikov trg sam, ki je bil že pred leti katraniziran, tako da izgleda kakor tlakovan, je sedaj v vrsti. Sem in tja so se namreč v katranski oblogi pokazale špranje, ki jih

Hiše v zelenici Siwa, posnete z letala takoj potem, ko so zelenico zasedle naše čete.

delavci sedaj marljivo krpajo z novim katranom. To velja zlasti za cestiče med kmetijskimi prodajalkami in med mesarskimi tržnicami.

1 Popravljanje po sodih. Izgleda, da bo letos letina zelja prav dobra in upajmo, da tudi repe. Ze lani pa so imeli številni ljubljanski sadilci in vrtnarji, ki so hoteli doma naribati nekaj zelja in repe za zimo in pomlad, težave, kje dobiti dobre sodeče in skafe, kjer bi hranili kisl zelje in repo. Te hrane ne smemo podcenjevati toda medtem, ko so prejšnja leta računale številne družine na to, da bodo mogli pač vedno kupovati kisl zelje in repo, bodisi pri trgovcu, pri branjčevcu ali pri kmetu samem, raje letos računajo nase. Seveda so ljubljanska zemljišča letos bogata zeljnatih glav in vsa prazna krompirišča zasejana z repo. Veliko vprašanje pa nastaja je sedaj, kje dobiti toliko posode, kolikor bi jo za kisanje ti pridelovalci potrebovali. Pomagajo si na razne načine in je že sedaj dobrodošel vsak čebrček.

Naznanila

GLEBALISCE. Drama, Sreda, 2. septembra ob 17.30. Človek, ki je videl smrt. Izven. Znižane cene od 19 lir navzdol. — Sobota 6. septembra ob 17.30. Zaljubljen žena. Izven. Znižane cene od 19 lir navzdol.

RADIO. Sreda, 2. septembra. — 7.30 Laska glasba, 8.30 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 12.30 Plošče. — 12.30 Poročila v slovenski. — 12.45 Koncert kitarista Stanka Preka — 13.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Obojroženih Sil v slovenski. — 13.25 Pesmi za vse okuse — vodi dirigent Segurini. — 14.00 Poročila v italijanski. Koncert komornega zbora, vodi dirigent D. M. Silanec. — 14.45 Poročila v slovenski. — 17.15 Prenos iz Siene. — Koncert. — 19.30 Poročila v slovenski. — 19.45 Polke in marurke. — 20.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. — 20.30 Vojaške pesmi. 20.45 Novi orkester vodi dirigent Fragana. — 21.20 Koncert violinista Karla Rapla (pri klavirju Bojan Adamič). — 21.50 Komorna glasba. — 22.10 Koncert godbe na pihala, vodi dirigent Storacl. — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnarje: mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg št. 12 in mr. Komotar, Vič, Tržiška cesta 48.

POIZVEDOVANJA. Zlat prstan z modrim kamnom sem izgubila 29. t. m. od Bleiweisove do Dermotove. Ker mi je drag spomin, prosim postopenega najditelja, da mi ga vrne proti nagradi na ogl. odd. »Slovenec«. — Izgubila se je od. Danj Dama do Resljeve ceste listnica z dokumenti in gotovino. Posten najditelj se naprosi, da jo vrne proti dobri nagradi v mlekarni Slomškova ulica 9.

S Spodnjega Stajerskega

† V St. Vidu pri Grobelnem so 18. avgusta ob številni udeležbi pokopali g. Pavlo Sluga roj. Maček iz Logatec, soprogo postajenačelnika v Grobelnem. Zapustila je 3 nedorožene otroke. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Smrtna avtomobilska nesreča. Na vožnji iz Cmureka v Radgono se je na ovinku pri Apačah ponesrečil osebni avtomobil. Tri potnike je vrghlo iz avtomobila. Živnozdravnik Franc Grosič je bil tako hudo poškodovan, da je kmalu nato umrl v radgonski bolnišnici, kamor so ga pripeljali.

Iz Hrvaške

Postavitev mednarodnega kabla v NDH. Na hrvatskem državnem področju bodo pričeli v kratkem polagati mednarodni kable. Najprej ga bodo položili od Zagreba do nemške meje, nemške oblasti na Spodnjem Stajerskem pa na progji proti Zidanemu mostu, Celju in dalje proti Mariboru proti prejšnji nemški meji.

Popravilo škofijskega dvorca v Križevcih. Pred posvetitvijo novega unijatskega škofa na Hrvatskem dr. Janka Šimraka, so v Križevcih prenovili tudi tamonjši škofijski dvorec, ki je bil popravil in prenove še tudi zelo potreben.

Nova knjiga o A. G. Matošu. »Mala Knjižnica Matice Hrvatske« je te dni izdala novo knjigo o Matošu. Knjigo je pod naslovom »Spomini na A. G. Matoša« napisal hrvatski pisatelj Karol Häusler.

Preradovičev večer v Zagrebu. Društvo Zagrebčanov pripravlja za drugo polovico prihodnjega meseca Preradovičev večer, ki ga bodo izpolnili govori o velikem hrvatskem pesniku, recitacije pesnikovih najlepših del in pevške ter glasbene točke. Po odredbi zagrebškega župana je na prošnjo Društva Zagrebčanov pesnikov grob tudi stalno okrašen.

Iz Srbije

Izlet mladinske organizacije nemške narodnostne skupine. Mladinska organizacija nemške narodnostne skupine princ Evgenovega okrožja v Belgradu je imela v nedeljo, dne 30. avgusta za vse članstvo obvezen izlet v Smederevo, kjer je bil sestanek s članstvom tamonšnje nemške mladinske skupine. Izleta so se udeležili tudi starjši člani nemške organizacije.

Prijava neprijateljskega premoženja v Srbiji. Glavni opolnomočenec za gospodarstvo v Srbiji je objavil poziv o obvezni prijavi vsega neprijateljskega premoženja na sedanjem srbskem državnem področju, ki ga imajo zasedene nemške čete. Poziv naštevata tudi vse neprijateljske države, ki so naslednje: Zedinjena kraljevina Velika Britanija s Severno Irsko, z vsemi prekomorskimi kolonijami, protektorati in mandatni področji, kakor tudi dominion Kanada, Avstralska zveza, Nova Zelandija in Južnoafriška unija z vsemi mandatnimi področji. 2. Francija, njene kolonije, mandatna področja in protektorati, 3. Egipt, 4. Sudan, 5. Irak, 6. Monako, 7. Zveza sovjetskih socialističnih republik, 8. Zedinjene Ameriške države in končno še ostale države, ki so v vojnem stanju z Nemčijo. Prijavitelj je treba tudi premoženje vseh tistih, ki sicer niso državljani naštetih držav, vendar pa žive v njih in tudi vseh tistih, katerih sedanje bivališče ni znano.

Zensko prvenstvo v Modeni

V nedeljo so bile zbrane vse najboljše plavalke Italije v Modeni, kjer so tekmovala za državno prvenstvo 1942. Razdeljene so bile v tri skupine: naraščajnice, juniorke in seniorke. Od juniorok omenjamo samo De Malio Annabello, ki je zmagala na 100 m prosto v dobrem času 1:16.6. Na tekmah v Modeni je plavalca tudi ljubljanka Draguša Finčeva (sedaj članica Venchi Unica), ki je dosegla na isti progji absolutno državno prvenstvo.

V ostalem je dalo letošnje zensko plavalno prvenstvo naslednje izide:

400 m prosto: 1. Cuniola (Lazio) 6:12.2; 2. Redivo (Triestina) 6:12.3; 3. Kratochwila (Pisa) 6:36.2.

200 m prsno: 1. Rigoni (Canottieri Giovinezza) 3:29.9; 2. Terrile (isti klub) 3:31.1; 3. Derenzini (Fiumana) 3:39.6.

100 m prosto: 1. Fine Draguša (Venchi Unica) 1:11.8; 2. Figari (Ansaldo) 1:16.5; 3. Stepančič (Fiumana) 1:28.8.

100 m hrbtno: 1. Bertuzzi (Triestina) 1:25.2; 2. Scherl (Triestina) 1:28.5; 3. Marabini (Ansaldo) 1:29.8.

4x100 m prosto: 1. Fiumana 5:22.8; 2. Triestina 5:24.8; 3. Venchi Unica 5:29.

»ALI SI PRINESEL KRUHA?« GA VPRASA MATI. »DAL SEM GA PASTIRJEM ZA TEGALE PSICKA.« — »KAJ MU BOVA DAJALA, KO SE SAMA NIC NIMAVA?« — »POJDEM PO DRACJE, MATI, PRINESEM KRUHA IN SE BOMO VSI TRIJE NAJEDLI.«

MILORAD GRE V DRUGIC V MESTO, PRODA DRACJE IN KUPI KRUHA. V GOZDU SO PASTIRJI, KI HOCEJO ZAKLATI MACKA, RECE JIM: »NIKAR! DAJTE GA MENI!« PASTIRJI MU PRAVIJO: »DAJ NAM KRUHA ZANJ!« MILORAD JIM GA DA IN NESE MACKA DOMOV.

Drobne gospodarske

Etazna lastnina v Belgradu. Te dni je bila v Belgradu izbrisana iz registra zadruga z omejeno zavezo Etazna lastnina.

Egipt brez lesa. Egipt je moral prejšnja leta uvažati letno velike količine lesa največ iz Švedske in Finske, nato pa iz držav ob Sredozemskem morju. Sedaj pa že tri mesece ni nobenega uvoza. Prej so še nekoliko pomagali ameriški uvozi, sedaj pa tudi teh ni več, ker ni na razplogo ladij.

Romunski gospodarski načrt. Iz Bukarešte poročajo, da je bil načrt za kmetijstvo izvršen za leto 1942 s 94%. Odstotek v stari kraljevini

znaša 93,8, v Besarabiji 97,7, v Bukovini 97,54 in v Transnistriji 92,7 %. Vključ različnim težavam je uspelo posejati spomladi 1942 10,63 milij. ha.

Bolgarskonemški kmetijski zavod. Med berlinsko in sofijsko vlado je prišlo do sporazuma o ustanovitvi Nemško-bolgarskega kmetijskega zavoda v Sofiji. Obe državi sta se zavezali, da bosta letno dajali 5 milij. levov podpore temu zavodu, katerega vodstvo bo v bolgarskonemških rokah.

Hrvaška bo zgradila veliko hidrocentralo. NDH ima zaradi številnih goratih območij razmeroma mnogo vodnih sil, poleg tega pa tudi precej slapov, ki bi se dali s pridom izkoristiti. Uporabne vodne sile cenijo pri najnižjem vodnem stanju na 1 milijon 600.000 konjskih sil. To pomeni približno četrtno konjske sile na prebivalca. Doslej je izkoriščenih za 80.000 konjskih sil vodnih sil, komaj dvajsetina. Že pred vojno so bile opravljene meritve v Dinarskem pogorju, ki naj bi ugotovile, če se dajo kraške vode s pridom izkoristiti. Ugotovljeno je bilo, da bi mogli postaviti na Krasu nekaj hidrocentral, ki bi skupno preogle 120.000 konjskih sil. NDH bo sedaj začela graditi veliko hidrocentralo v bližini Crikveice. Ta centrala bo izkoriščala vode gorskega Kotorja in bo premogla 70.000 konjskih sil. Vodo bodo zajezili v umetnem jezeru, ki bo držalo 20 milijonov kubičnih metrov vode. Vodni padec pa bo kar 650 metrov.

Državni dolg in obtok bankovcev v Franciji. Francosko finančno ministrstvo je začelo zopet objavljati podatke o državnem dolgu, iz katerih posnemamo, da je francoski državni dolg narasel od 31. avgusta 1939 do 30. aprila 1942 od 445,7 na 932,8 milijarde frankov. To povečanje ni pripisovati samo vojnim stroškom, temveč tudi povojnim. V tem dolgu je zapopaden tudi dolg emisijski banki, ki je narasel od 36 na 246,5 milijard frankov. To povečanje je nastalo povsem po zaključku premirja. — Obtok bankovcev je dosegel dne 9. julija 311,8 milijard frankov.

Mali oglasi**Službe****Dobe:**

Gospodinjstvo pomočnico čisto in pošteno ter vajeno kuhanja, sprejem. Plača 300 lir. Dalmatinska 5-1., od 8.—12. b

Prodamo**Sušilnico**

za sadje in zelenjavo, prirejeno za vsak štedilnik, brez posebnih stroškov kurjave, dobite pri »Jugopatent«, Gosposvet-ska c. 1. — Cena 155 lir.

Železno otroško posteljico prodam. Oglede vsak dan od 14. do 15. ure. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 4823. 1

Harmoniko

» 120 basl. v najboljšem stanju ugodno prodam. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Harmoniko 4826«. 6

Prešico jesena

prodam. — Kupim sladko krmo ali slamo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4825. 1

Pohištvo

Elegantna samska soba kompletna iz oreha za 3600 lir in nov kavč za 2 osebi za 1500 lir na prodaj. »Merkure«, Miklo-sičeva 20.

Elegantno spalnico

iz svetlečnega jesena, prvovrstno delo — s petletnim jamstvom, poceni proda Krže, pohištvo, — Vrhnika. Ogleda se v zalogi Ljubljana-Bleiweisova (Tyrseva) 47 — poleg kavarnarje Majcen. 6

Beli burgundec

izvrstne kvalitete po maksimalni ceni — predvsem za stare odjemalce — dokler traja zaloga pri: Veletrgovini z vinom Peter Podboršek, Celovška cesta 34

Zahtevajte povsod naš list!

LJUDSKA TISKARNA V LJUBLJANI
NAZNANJA ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRLA NJENA
ZVESTA USLUŽBENKA, TISKARNIŠKA VLAGALKA
GOSPODIČNA

TONČKA KUNC

POKOPANA JE NA POKOPALIŠČU VIDEM-DOBREPOLJE

BLAG JI SPOMINI!

V Ljubljani, dne 1. septembra 1942

Zapustili sta nas naša ljubljena

Tončka Kunc

vlagalka v Ljudski tiskarni

in

Dovč Anica roj. Kunc

soproga pokr. tehnika v Zagradcu

Pokopani sta na farnem pokopališču Videm—Dobrepolje.

Ljubljana, Ježica, Berlin, 1. sept. 1942.

Žalujejo rodbrine: Kunc, Dovč, Geyer, Klanšek in Arko

AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI V LJUBLJANI
naznanja žalostno vest, da je po dolgoletni in težki
bolezni umrl njen redni član in prvi generalni
sekretar, gospod

dr. Gregor Krek

redni profesor na univerzi

Zasluznemu članu in odličnemu znanstveniku bo
Akademija ohranila trajen, časten, hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1942.

Zapustil nas je naš dragi sin, brat, svak in stric, gospod

Jurčič Stanko

inž. kand.

Pogreb se je vršil v četrtek.

Sveta maša zadušnica bo darovana v četrtek, dne 3. septembra 1942,
ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanenja.

Ljubljana, 1. sept. 1942.

Želujejo rodbrini Jurčič, Šuškovič

Rešen dolgega trpljenja in previden s tolažili sv. vere, nas je danes v starosti
67 let za vedno zapustil naš nad vse ljubljani, dobri mož in oče, gospod

dr. Gregor (Gojmir) Krek

redni univ. profesor — bivši rektor univerze in večkratni dekan juridične fakultete,
bivši generalni tajnik Akademije Znanosti in Umetnosti v Ljubljani, dopisni član
Slovanskega Ustava v Pragi in Hrvatske Akademije Znanosti i umjetnosti v
Zagrebu, skladatelj, imetnik visokih odlikovanj, častni član glasbenega društva
»Ljubljanski Zvon« itd., itd.

Na njegovi zadnji poti spremimo predragega pokojnika v četrtek, 3. sep-
tembra ob pol 17. uri iz Zal, kapela sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu, kjer
ga položimo v rodbinsko grobnico.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek, dne 4. septembra ob pol 8. uri
v župni cerkvi v Trnovem.

Ljubljana, dne 1. septembra 1942.

Glokobo žalujejo žena Mira, hči Milena in sin Miro

Rektor kralj. univerze v Ljubljani
in profesorski zbor pravne
fakultete

sporočata žalostno vest, da je dne 1. sep-
tembra 1942 umrl gospod

dr. iur.

Gregor Krek

redni univerzitetni profesor,
biv. rektor ljubljanske univerze itd.

Za razvoj univerze in znanosti velezasluž-
nemu članu profesorskega kolegija bomo
ohranili trajen in časten spomin.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1942